Do?ayla ?li?ki Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Do?ayla ?li?ki Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20068

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Do?ayla ?li?ki Ölçe?i (D?Ö), bireylerin do?a ile kurduklar? bili?sel, duygusal ve deneyimsel ba?lant? düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? olan orijinal ölçe?in Türkçeye uyarlanm?? versiyonudur. Bu **psikometrik** araç, do?a ile özde?le?me, do?a perspektifi ve do?a deneyimi olmak üzere üç temel boyutta bireyin do?a ile olan ili?kisini de?erlendirmektedir. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe kültür ve dil ba?lam?nda geçerli ve güvenilir sonuçlar verdi?ini ortaya koymu?tur.

Anahtar Kelimeler

Do?ayla ?li?ki, Do?a ?li?kisi Ölçe?i, **Nature Relatedness**, Çevresel Psikoloji, Özbenlik, Uyarlama.

Yazarlar

Birgül Çak?r, Gözde Karaarslan, Emine ?ahin, Hasan Ertep?nar.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin kendilerini do?an?n bir parças? olarak görme derecelerini ve do?ayla aralar?ndaki psikolojik ba??nt?y? nicel olarak belirlemektir. Bu ölçüm, özellikle **çevre psikolojisi** alan?nda, pro-çevresel davran??lar? ve çevre bilincini etkileyen temel yap?lar? anlamak için kritik öneme sahiptir.

Uyarlama çal??mas?, uluslararas? alanda kabul görmü? olan bu yap?y? Türk kültürüne kazand?rmay? ve Türkiye'deki ara?t?rmac?lar?n do?a ile ili?ki düzeylerini standart bir araçla incelemesine olanak sa?lamay? hedeflemi?tir. Ölçek, 21 maddeden olu?maktad?r ve 5'li Likert tipi derecelendirme ile yan?tlanmaktad?r.

Yap?

Do?ayla ?li?ki Ölçe?i, bireyin do?ayla olan psikolojik ba??n? yans?tan çok boyutlu bir yap?y? ölçer. Uyarlama çal??mas? sonucunda bu yap? üç ana boyutta toplanm??t?r:

D?-Özbenlik (Self-Identity): Bireyin kendisini do?an?n ayr?lmaz bir parças? olarak alg?lama derecesi ve do?ayla özde?le?me düzeyi.
D?-Perspektif (Perspective): Bireyin do?ay? ve do?al ya?am? önemseme, koruma ve ona de?er verme bak?? aç?s?.
D?-Deneyim (Experience): Bireyin do?ayla fiziksel veya duygusal olarak etkile?imde bulunma e?ilimi ve bu etkile?imlerin s?kl???.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. AFA sonuçlar?, ölçe?in 3 boyutta anlaml? bir yap? sergiledi?ini ve bu üç boyutun toplam varyans?n **%44,71**'ini aç?klad???n? göstermi?tir.

DFA sonuçlar? ise üç faktörlü yap?n?n Türkçe uyarlamas? için iyi bir uyum sergiledi?ini kan?tlam??t?r. Elde edilen ba?l?ca uyum indeksleri ?unlard?r:

Kök Ortalama Kare Hata Yakla??m? (RMSEA): 0,078
Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi (CFI): 0,94
?yilik Uyum ?ndeksi (GFI): 0,87
Ki-kare/serbestlik derecesi (X2 /sd): 4,78

Bu de?erler, ölçe?in yap?sal geçerli?inin kabul edilebilir düzeyde oldu?unu ve orijinal ölçe?in boyutlar?n?n Türkçe versiyonunda korundu?unu do?rulamaktad?r.

Güvenirlik

Do?ayla ?li?ki Ölçe?i'nin güvenirlik analizi, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanarak gerçekle?tirilmi?tir. Ölçe?in bütünü için elde edilen **iç tutarl?l?k katsay?s?** 0,88 olarak belirlenmi?tir, bu da ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Alt boyutlar için iç tutarl?l?k katsay?lar? ise tutarl? sonuçlar vermi?tir:

D?-Özbenlik boyutu: 0,87
D?-Perspektif boyutu: 0,74
D?-Deneyim boyutu: 0,73

Tüm boyutlardaki kabul edilebilir güvenirlik de?erleri, ölçe?in farkl? yap?sal bile?enleri tutarl? bir ?ekilde ölçme yetene?ine sahip oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nda kullan?lan Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), ölçek maddelerinin üç temel faktör alt?nda topland???n? ortaya koymu?tur. Bu faktörler, ölçe?in teorik temeli olan do?ayla ili?ki kavram?n?n farkl? yönlerini temsil etmektedir. Bu faktörler birlikte, ölçek varyans?n?n neredeyse yar?s?n? aç?klamaktad?r.

Ard?ndan gerçekle?tirilen **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA), üç boyutlu modelin Türk örneklemine uygunlu?unu test etmi?tir. DFA sonuçlar? (CFI= 0,94; RMSEA= 0,078) modelin kabul edilebilir s?n?rlarda iyi bir uyum sergiledi?ini ve böylece ölçe?in yap?sal geçerli?inin

ARABPSYCHOLOGY.COM

desteklendi?ini teyit etmi?tir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 21 maddeden olu?an, 5'li **Likert tipi** derecelendirme ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Uyarlama çal??mas? için detayl? popülasyon bilgisi makalede mevcuttur).

Ya? Grubu: Yeti?kinler ve Genç Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, do?ayla kurulan psikolojik ba?? ölçmek için geni? bir örneklem grubuna uygulanabilir.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lar, maddeleri 1 (Kesinlikle Kat?lm?yorum) ile 5 (Kesinlikle Kat?l?yorum) aras?nda puanlayarak do?ayla olan ili?kileri hakk?ndaki görü?lerini belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Çevresel davran??, Do?a ile Bütünle?me, Psikometri, Cronbach Alfa, Faktör Analizi, Özde?le?me, RMSEA.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Birgül Çak?r

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: birgulmetu@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi Kaynakta Mevcut De?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in uyarlama çal??mas? 2015 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in akademik ve ticari olmayan ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar Birgül Çak?r ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçe?in orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: dogayla-iliski-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Çak?r, B., Karaarslan, G., ?ahin, E., & Ertep?nar, H. (2015). Adaptation of Nature Relatedness Scale to Turkish. *Elementary Education Online*, *14*(4), 1370-1383. doi: http://dx.doi.org/10.17051/io.2015.95299

Do?ayla ?li?ki Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, telif hakk? k?s?tlamalar? veya yay?n eti?i gere?i burada sunulmamaktad?r. Bu ölçek 21 maddeden olu?maktad?r. Maddelerin tamam?na eri?im için kaynak makaleye ba?vurulmas? veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM